KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL

DOM

2017-09-26
Meddelad i Sundsvall

Mål nr 633-17

KLAGANDE
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Sundsvall
85193 Sundsvall

MOTPART
[redacted]

Ombud: Advokat Hans Andersson
Advokatbyrån Kaiding
Box 114
941 23 Piteå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Luleås dom den 10 mars 2017 i mål nr 528-17, se bilaga A

SAKEN
Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer Försäkringskassans beslut den 2 februari 2017.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 714 851 21 Sundsvall	Södra Tjärngatan 2	060-18 66 00 **E-post**: kammarrattenisundsvall@dom.se www.kammarrattenisundsvall.se	060-18 66 52	måndag – fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att förvaltningsrättens dom ändras och att Försäkringskassans beslut den 2 februari 2017 fastställs.

[redacted] anser att överklagandet ska avslås.

Försäkringskassan anför i huvudsak följande till stöd för sin talan. Ett grundläggande behov av assistans för att kunna kommunicera med andra innebär att personen med funktionsnedsättning behöver ha ytterligare en person, det vill säga den personliga assistenten, närvarande för att en kommunikation överhuvudtaget ska vara möjlig. [redacted] förstår många ord, men har ett begränsat eget ordförråd. Han talar otydligt och använder korta meningar, men gör sig förstådd med dem han känner väl. Han tar inte kontakt med människor han inte känner. Han har svårt att hinna med om det blir mycket information. Han har lättare att förstå om man ritar och förklarar samtidigt. Även om man behöver information om [redacted] och hans sätt att kommunicera, exempelvis att tala långsamt och i korta meningar, så bedöms han inte behöva hjälp av någon med ingående kunskaper om honom. Det krävs inte en nära kännedom om hans uttryckssätt och förmåga att förstå och uppfatta andra varför den hjälp han behöver inte kan anses utgöra ett grundläggande behov.

Skulle kammarrätten finna att [redacted] hjälpbehov i samband med kommunikation utgör ett grundläggande behov är omfattningen av behovet inte så stort att det tillsammans med övriga grundläggande behov kommer att överstiga 20 timmar per vecka.

[redacted] anför följande till stöd för sin inställning. Utredningen i målet visar att hans största och mest omfattande behov finns inom området kommunikation, vilket är innebörden av hans medicinska diagnos. Han har ytterst begränsad förmåga att kommunicera och interagera på ett

självständigt sätt med andra människor. Han kan visserligen formulera ord och meningar men dessa är inte möjliga att tolka och förstå på ett någorlunda riktigt sätt om han inte får hjälp av någon vuxen med mycket ingående kunskap om honom. Av utredningen i målet framstår det som helt klart att hans kommunikationssvårigheter är av den svårighetsgraden att det krävs någon med mycket ingående kunskaper om hans problematik för att hjälpa honom i vardagen.

Till stöd för sin inställning inger [redacted] ett utlåtande den 5 april 2017 utfärdat av legitimerade logopeden [redacted] Logopedmottagningen, Piteå älvdals sjukhus.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser framgår av underinstansernas beslut.

Målet gäller om [redacted] har rätt till assistansersättning. För rätt till assistansersättning krävs bl.a. att den försäkrade har behov av personlig assistans för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, i mer än 20 timmar per vecka i genomsnitt (se 51 kap. 3 § socialförsäkrings-balken).

Omfattningen av [redacted] behov av hjälp med de grundläggande behoven måltider, personlig hygien och av- och påklädning har av såväl Försäkringskassan som förvaltningsrätten bedömts till sammanlagt sex timmar och 30 minuter per vecka. Kammarrätten gör i denna del ingen annan bedömning.

Frågan är därefter om det behov [redacted] har av hjälp med kommunikation är ett sådant grundläggande behov som berättigar till assistansersättning och i så fall om den tidsmässiga omfattningen av detta

behov tillsammans med de övriga personliga behoven uppgår till mer än 20 timmar per vecka i genomsnitt.

För att ett hjälpbehov med kommunikation ska beaktas som ett grundläggande behov ställs i praxis krav på att det behövs en tredje person närvarande som måste ha kunskap om den funktionshindrade, om funktionshindret och om den funktionshindrades kommunikationssätt för att kunna hjälpa den funktionshindrade att förstå och förmedla budskap (RÅ 2010 ref. 17).

Av [redacted] utlåtande framgår bl.a. följande. [redacted] har en mycket begränsad förmåga att på egen hand uttrycka sig och göra sig förstådd samt att förstå andra och sin omgivning. Han uttrycker sig i kortare meningar i telegramstil med ett otydligt uttal. Förståeligheten i det har säger är nedsatt, framförallt för dem som inte känner honom men även för närstående. Han har ofta svårt att formulera sig och söker efter ord. Han kan läsa enklare texter men lässtilen karaktäriseras av dyslektiska drag. Han ekotalar det andra säger utan kommunikativt syfte. [redacted] har svårt att förstå tal i längre meningar och framför all abstrakta begrepp. [redacted] har utöver de kommunikativa svårigheter hans diagnoser medför bedömts ha särskilda språksvårigheter samt en stamningsproblematik. Stamningen går i perioder. I en sämre period med mycket upprepningar och omtagningar utgör stamningen ytterligare ett hinder för honom att uttrycka sig och göra sig förstådd.

I fråga om [redacted] behov av hjälp med kommunikation gör kammarrätten följande bedömning.

Av utredningen i målet framgår att [redacted] kan tala och förstår många ord, enklare meningar och uppmaningar, men att han själv endast använder korta meningar och har ett uttal som är svårt att förstå. Han kan påkalla uppmärksamhet och be om hjälp när han behöver det, men han gör

inte alltid detta. [redacted] har svårt att berätta vad som hänt t.ex. under dagen och behöver ledande frågor.

[redacted] har således vissa svårigheter med att kommunicera. För att han ska kunna kommunicera med den kvalitet som krävs för att verklig kommunikation ska föreligga behöver man ta hänsyn till hans funktionshinder och hans sätt att kommunicera. Utredningen ger dock inte stöd för att [redacted] har behov av en person med kunskaper om just honom för att kommunikation ska var möjlig. [redacted] behov av hjälp med kommunikation kan därför inte hänföras till de grundläggande behoven.

Kammarrätten bedömer mot bakgrund av ovanstående att [redacted] behov av hjälp med sina grundläggande behov inte är av den omfattningen att han har rätt till assistansersättning. Försäkringskassans överklagande ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Mats Törnered kammarrättslagman ordförande	Åsa Ärlebrant kammarrättsråd referent	Kajsa Kellerborg tf. kammarrättsassessor
		Else Ammor föredragande jurist

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ

DOM
2017-03-10
Meddelad i Luleå

Mål nr
528-17

KLAGANDE
[redacted]

Vårdnadshavare: [redacted] och [redacted]
[redacted]
[redacted]

MOTPART
Försäkringskassan
851 93 Sundsvall

ÖVERKLAGAT BESLUT
Försäkringskassans omprövningsbeslut den 2 februari 2017 (se bilaga 1)

SAKEN
Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten ändrar Försäkringskassans beslut och fastställer att [redacted] har rätt till fortsatt assistansersättning.

Förvaltningsrätten överlämnar handlingarna i målet till Försäkringskassan för fortsatt handläggning.

Postadress Box 849 971 26 Luleå
Besöksadress Skeppsbrogatan 43
Telefon 0920-29 54 90
Telefax 0920-22 04 59
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt
Expeditionstid måndag–fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

[redacted] uppbar fr.o.m. april 2012 assistansersättning med i genomsnitt 9,345 timmar på lediga dagar och 11,979 timmar på skoldagar. Försäkringskassan gjorde en uppföljning av hans rätt till assistansersättning och beslutade att neka honom fortsatt ersättning efter februari 2017. Hans behov av personlig assistans för sina grundläggande behov bedömdes inte uppgå till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. I beslut efter omprövning den 2 februari 2017 ändrade inte Försäkringskassan det beslutet, se bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

[redacted] överklagar Försäkringskassans beslut och yrkar assistansersättning med 89 timmar per vecka. Han begär vidare att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition).

[redacted] anför bland annat följande. Försäkringskassan har missbedömt hans förmåga till kommunikation och att det krävs ingående kunskap om hans sätt att kommunicera. Hans läkare, lärare och pedagoger intygar detta. Personal behöver ha insikter i hur man hanterar hans problemskapande beteende och hur man läser av honom och om möjligt undviker att svårhanterliga situationer uppstår. Man behöver förstå vad han försöker säga och kunna tolka åt honom så att han kan ta emot information. Utan denna hjälp blir han isolerad och kan vare sig ta till sig information eller ge information till någon annan. Det behövs en person som arbetar nära honom som hela tiden kan ”lägga till rätta” och läsa av situationen. Hans behov av assistansersättning har inte förändrats. Det är styrkt av medicinska intyg att han uppfyller kriterierna för att beviljas personlig assistans. Han avser även att ge in ett intyg från en logoped.

Försäkringskassan har inte funnit anledning att ändra sitt beslut.

UTREDNING

I en ADL-bedömning från den 26 augusti 2016 skriver arbetsterapeut [redacted] barn- och ungdomshabiliteringen, Piteå älvdals sjukhus, bland annat att det är viktigt att personen som ska finnas vid [redacted] sida har personkännedom och kan läsa av honom. – I en komplettering den 24 oktober 2016 skriver [redacted] bland annat att [redacted] inte kan föra ett samtal eller berätta vad som hänt om det inte finns en person som kan ställa de rätta frågorna och som vet vad [redacted] vill berätta. När han inte lyckas förmedla det han vill säga blir det stor frustration och självskadebeteende. Det är viktigt att personen som finns vid hans sida har god kännedom om hur han fungerar.

I ett läkarutlåtande för assistansersättning den 30 november 2016 skriver [redacted] som är barn- och ungdomsneurolog samt habiliterings-överläkare vid Piteå älvdals sjukhus bland annat följande. [redacted] har ytterst begränsade möjligheter att kommunicera/interagera självständigt. Han kan uttrycka sina behov och önskningar självständigt i viss mån, om han får hjälp av någon vuxen som känner honom väl och kan hjälpa till att omformulera frågor och uttryck. [redacted] behöver ha stöd av vuxna med ingående kunskaper och insikt om hans funktionsnivå och beteende. Det är en direkt felaktig slutsats av Försäkringskassan att personer som ska hjälpa honom inte behöver ha en ingående kunskap om hur just han fungerar.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten, som bedömer att det inte behövs ytterligare medicinsk utredning i form av intyg av logoped, tar upp målet till omedelbart avgörande. Därmed saknas skäl att ta ställning till [redacted] yrkande om inhibition.

Det är ostridigt att [redacted] tillhör den personkrets som kan ha rätt till assistansersättning (1 § 1 lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS och 51 kap. 2 § SFB). Frågan i målet är om hans behov av personlig assistans för sina grundläggande behov uppgår till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka (51 kap. 3 § SFB).

Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov), se 51 kap. 2 § SFB och 9 a § LSS.

Ett grundläggande behov av assistans för att kunna kommunicera med andra förutsätter att personen med funktionsnedsättning behöver ha den personliga assistenten närvarande för att kommunikation över huvud taget ska vara möjlig. Assistenten ska behöva ingående kunskap både om den assistansberättigade, funktionsnedsättningen och sättet att kommunicera. Enligt förvaltningsrättens bedömning visar den utredning som domstolen har redovisat i målet att [redacted] är beroende av en annan person som har ingående kunskap om honom och hans funktionshinder för att kommunikation ska vara möjlig. Det är också en bedömning som Försäkringskassan har gjort i tidigare beslut att bevilja honom assistansersättning för detta grundläggande behov. Det har inte framkommit några omständigheter som medför att det nu finns skäl att göra någon annan bedömning.

Frågan är då om [redacted] behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka för kommunikation och övriga grundläggande behov.

Vad avser behov av personlig assistans för övriga grundläggande behov än hjälp med kommunikation gör förvaltningsrätten inte någon annan bedömning än Försäkringskassan. [redacted] tidsmässiga behov av hjälp med personlig hygien samt av- och påklädning ska därför beräknas till 6 timmar och 30 minuter per vecka. I det tidigare beslutet fann Försäkringskassan att [redacted] grundläggande hjälpbehov för att kunna kommunicera i genomsnitt uppgick till drygt 27 timmar per vecka. Det saknas anledning till annan bedömning än att det behovet i förening med behovet av hjälp med personlig hygien samt av- och påklädning överstiger den gräns på i genomsnitt 20 timmar per vecka som ger rätt till assistansersättning. [redacted] uppfyller därför förutsättningarna för rätt till fortsatt ersättning.

Det får ankomma på Försäkringskassan att som första instans närmare beräkna tidsåtgången för [redacted] totala hjälpbehov.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3104/1C (se bilaga 2).

Britt Dahlin

I avgörandet har även nämndemännen Birgitta Ahlqvist, Stefan Engström och Marianne Viita deltagit.

Hans Sjölander har föredragit målet.

Försäkringskassan

Gemensamma försäkringsfrågor Omprövning

Datum
2017-02-02

Person- och diarienummer
[redacted]
002629-2017

Vårdnadshavare för
[redacted]

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ
2017 -03- 07
Målnr:
Aktbil. Enhet

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 28 december 2016.

Beskrivning av ärendet

Försäkringskassan beslutade den 28 december 2016 att [redacted] inte längre har rätt till assistansersättning. Han bedöms behöva viss tid för att ordna sitt stödbehov på annat sätt varför assistansersättning kan betalas ut även för personlig assistans som lämnas även för januari och februari 2017. Från och med mars 2017 upphör utbetalning av assistansersättning. Anledningen till beslutet var att Försäkringskassan gjort en förnyad utredning av hans rätt till assistansersättning och bedömt att hans behov av personlig assistans för de grundläggande behoven inte längre uppgår till minst 20 timmar per vecka.

Ni som vårdnadshavare har begärt omprövning av beslutet. Ni anser att Försäkringskassan inte gjort en korrekt bedömning. Tvärt emot bifogade läkarintyg och ADL-bedömningar upprättade av läkare och arbetsterapeuter gör Försäkringskassan bedömningen att [redacted] inte uppfyller kriterierna för att kommunikation ska anses vara ett grundläggande behov. Ni yrkar att [redacted] ska beviljas assistansersättning enligt yrkande med 89 timmar och 35 minuter per vecka.

Försäkringskassan har med anledning av er skrivelse gått igenom ärende på nytt, beaktat det som framförts och gjort en ny prövning av rätten till assistansersättning. Med anledning av att beslutet avser indragning av en ersättning anser Försäkringskassan att det finns skäl till skyndsam handläggning av begäran omprövningen innan besvärstiden passerat i sin helhet.

Motivering till beslutet

Förutsättningar för rätt till assistansersättning

Assistansersättning är en ersättning av allmänna medel till vissa personer med funktionsnedsättning för kostnader för personlig assistans. Med personlig assistans avses ett personligt stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sina grundläggande behov.

För att kunna beviljas assistansersättning måste man vara bosatt i Sverige. Personen ska tillhöra personkretsen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt ha behov av personlig assistans för sina grundläggande behov med mer än 20 timmar i veckan. Med grundläggande behov menas att äta och dricka,

Postadress
405 12 Göteborg
Internetadress
www.forsakringskassan.se
Kundcenter för privatpersoner
0771-524 524
Kundcenter för partner
0771-17 90 00
Faxnummer
010-119 24 24
Bankgiro
738-8036
Org.nr
202100-5521

personlig hygien, på- och avklädning, kommunikation samt annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade. Om det finns behov av personlig assistans med mer än 20 timmar per vecka för de grundläggande behoven finns det även möjlighet för rätt till personlig assistans för övriga behov.

Rätten till assistansersättning ska omprövas sedan 2 år förflutit från senaste prövningen. En tvåårsomprövning innebär en förutsättningslös prövning av rätten till assistansersättning. Förutsättningslös prövning innebär att Försäkringskassan ska ta ställning till om grundförutsättningarna för rätten till assistansersättning fortfarande finns utifrån de lagar och regler samt rättspraxis som gäller vid tidpunkten för prövningen.

En myndighets beslut ska gälla omedelbart. Om den enskilde behöver tid att ordna sitt stödbehov på annat sätt bör ett beslut om att inte längre betala ut assistansersättning gälla från en senare tidpunkt. Dock senast från och med den tredje månaden efter den då beslut fattades.

Vad som framkommer av ärendet

[redacted] är sedan beslut 2013 beviljad assistansersättning med i genomsnitt 9,345 timmar lediga dagar och 11,979 timmar skoldagar från och med april 2012.

Försäkringskassan har gjort en uppföljning av [redacted] rätt till assistansersättning då det har gått mer än två år sedan senaste beslut om rätt till assistansersättning.

Försäkringskassan har i beslut daterat den 28 december 2016 bedömt att medicinskt underlag och utredningen i övrigt motiverar att [redacted] behöver hjälp av personlig assistans vid praktiska moment vid personlig hygien och av- och påklädning med sammantaget i genomsnitt 6 timmar och 30 minuter per vecka. Ingen tid för måltider beaktades som grundläggande behov då han kan föra mat och dryck till munnen själv. Utifrån skärpt tillämpning bedömdes han inte ha grundläggande behov av någon med ingående kunskap om honom och inte behov av hjälp med kommunikation som är av grundläggande karaktär.

Då hans behov av personlig assistans för de grundläggande behoven inte längre bedömdes överstiga 20 timmar per vecka har han inte längre rätt till assistansersättning.

Försäkringskassans bedömning efter omprövning

Försäkringskassan anser vid omprövningen att det är korrekt att göra en förnyad utredning då det gått mer än två år sedan förra prövningen.

Försäkringskassan bedömer utifrån medicinskt underlag och utredningen i övrigt att [redacted] omfattas av svensk socialförsäkring och tillhör grupp 1 i den personkrets som kan ha rätt till assistansersättning. För rätt till assistansersättning ska dessutom hans behov av hjälp med grundläggande behov uppgå till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka.

Försäkringskassan vidhåller vid denna omprövning att hjälpbehovet avseende de grundläggande behoven inte uppgår till 20 timmar per vecka. Förutsättningar för rätt till assistansersättning är därmed inte uppfyllda.

De synpunkter som framförts ger inte stöd för annan bedömning.

Utifrån medicinska underlag och utredningen i övrigt vidhåller Försäkringskassan vid omprövningen att [redacted] hjälpbehov med praktiska moment vid personlig hygien och på- och avklädning är tillgodosett med beaktad tid, sammantaget i genomsnitt 6 timmar och 30 minuter per vecka. Inget grundläggande hjälpbehov är visat vid måltider.

Kommunikation

Försäkringskassan anser vid omprövningen att det medicinska underlaget och utredningen i övrigt visar att [redacted] har svårigheter med kommunikation.

För att hjälp med kommunikation ska anses vara ett grundläggande behov krävs att personen med funktionsnedsättning behöver ha ytterligare en person, det vill säga den personliga assistenten, närvarande för att kommunikation *överhuvudtaget* ska vara möjlig. Det krävs nära kännedom om personens uttryckssätt och förmåga att förstå och uppfatta andra. Det kan handla om att tolka ansiktsuttryck, olika ljud eller kroppsspråk exempelvis. Försäkringskassan vidhåller dock att hans hjälpbehov inte är av denna grundläggande karaktär. Det krävs inte ingående kunskap om honom för att hjälpa honom kommunicera med tredje person.

Av utredningen framgår att [redacted] har ett otydligt tal och han använder korta meningar. Han har svårt att hinna med och förstå om det blir mycket information. Lättare att förstå om man ritar och förklarar samtidigt. Allt måste vara tydligt och glasklart. Vid personlig hygien, på- och avklädning och måltider får han hjälp bland annat i form av muntlig guidning. Han förstår många ord men hans ordförråd är begränsat. Det framgår att det är svårt med inte-situationer, till exempel du får inte. Viktigt vilka ord som används och man måste se hur han tar emot det. Det uppges att man inte kan ställa en öppen fråga till [redacted] utan han behöver ledande frågor. [redacted] kan inte själv berätta eller beskriva utan han behöver stöd av en person som vet vilka frågor och hur frågorna ska ställas. När han inte kan berätta så blir han frustrerad och skadar sig själv.

Försäkringskassan anser att [redacted] är hjälpt av om den person som hjälper honom med kommunikation har information om honom men bedömer att det inte är samma sak som att den hjälpande personen behöver ha ingående kunskap om [redacted] Det är inte klarlagt att det bara är ett fåtal starkt begränsat antal personer som kan hjälpa honom med kommunikation. Ingen tid för det grundläggande behovet kommunikation beaktas vid bedömningen av rätt till assistansersättning.

Annan hjälp som förutsätter ingående kunskap

Med "annan hjälp" avses enligt lagens förarbeten kvalificerade motivations- och aktiveringsinsatser. I rättspraxis har även aktiv tillsyn av övervakande karaktär godtagits. För att sådan hjälp ska anses vara ett grundläggande hjälpbehov ska det finnas

ett behov av kännedom om personens funktionshinder och ingående kunskap om den enskilda samt att hjälpen måste ges av ett begränsat antal personer. Det är inte tillräckligt med behov av personalkontinuitet. Om det räcker med adekvat utbildning i funktionsnedsättningen och att man får kunskap om personen och funktionsnedsättningen utifrån medicinsk dokumentation samt genom adekvata säkerhetsåtgärder, kan det inte anses kräva ingående kunskaper om just den individen.

Försäkringskassan anser vid omprövningen att det medicinska underlaget och utredningen i övrigt styrker att [redacted] har en psykisk funktionsnedsättning som motiverar att [redacted] behöver tillsyn och en person i sin närhet hela dygnet men Försäkringskassan vidhåller att den personen inte behöver ha ingående kunskap om [redacted] för att kunna ge honom denna tillsyn. Det krävs inte heller kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser av någon med ingående kunskap om [redacted] Ingen tid godtas därför som ett grundläggande behov av denna karaktär vid bedömningen av rätt till assistansersättning.

Sammantagen bedömning

Försäkringskassan gör samma bedömning vid omprövningen som i beslut daterat den 28 december 2016. [redacted] behov av personlig assistans för sina grundläggande behov kan numer inte beräknas uppgå till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Han har därför inte längre rätt till assistansersättning.

Försäkringskassan har i det beslutet beviljat skäligt rådrum varför det saknas skäl att ändra beslutet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

- 1, 9 och 9 a §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 51 kap. 2-5 och 12 §§ socialförsäkringsbalken
- 106 kap. 24 och 25 §§ socialförsäkringsbalken
- 112 kap 5 § socialförsäkringsbalken
- Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Är du inte nöjd med beslutet?

Läs på nästa sida om vad du kan göra.

Försäkringskassan

Marie-Louise Gullbrandson

Är du inte nöjd med beslutet?

Om du tycker att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. I så fall ska du skicka ett brev till Försäkringskassan.

Brevet måste komma in inom två månader från den dag du tagit del av beslutet. Försäkringskassan skickar sedan brevet till förvaltningsrätten.

Brevet ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut som du vill överklaga.
- Hur och varför du vill att beslutet ska ändras.
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud vill förvaltningsrätten att du anger ombudets namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten, 405 12 Göteborg.

Har du frågor?

Du är välkommen att ringa till vårt kundcenter på 0771-524 524 om du har frågor om ditt ärende.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR – PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

DV 3104/1 C • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.